

36 לְאֶחָיו הַכֹּהֲנִים כּוֹלֵם בְּשׂוּהוֹ.
 37 אָמַר מֶרֶד - הוּבַא לְעֵיל בְּבְרִייתָא, לְגַבֵּי כְּהֵן שֶׁהִקְדִּישׁ שְׂדֵה חֶרְמוֹ,
 38 שֶׁמֶקֶל וְחֹמֶר הָרִין נוֹתֵן שְׂבוּבֵל תְּצַא הַשְּׂדֵה לְרִשְׁוֹתוֹ בְּלִבְדוֹ, שֶׁכֵּן אִם
 39 בְּשָׁל אַחֲרָיִם אֲנִי זֹכֵר, כֹּל שֶׁכֵּן שְׂאוּכָה בְּשֵׁל עֲצָמָי. שׂוֹאֵלֵת הַגְּמָרָא:
 40 מִי דְמֵי - וְכִי הָאֵם דּוּמָה מַה שְׂאוּכָה בְּשֵׂדָה אַחוּהָ לְמַה שְׂרוּצָה
 41 לִזְכוֹת בְּשֵׂדָה הַחֶרֶם שֶׁהוּא הַקְדִּישׁ, הָתָם זֹכֵר בְּעֵלְמָא - הֲלֵא
 42 בְּשֵׂדָה אַחוּהָ אֵינוֹ זֹכֵר אֲלָא בְּחֵלֶק קֶטֶן יָחַד עִם כָּל הַכֹּהֲנִים, הֲכֵא
 43 קָא שְׂקִיל לֵיהּ [בְּנֹלְתָ] - וְאֵילוֹ בְּשֵׂדָה הַחֶרֶם שֶׁהִקְדִּישׁ הֲרִי הוּא רֹצֵחַ
 44 לִזְכוֹת בְּכוֹלָה. מֵיִשְׁבֵּת הַגְּמָרָא: אָמַר רַבִּי פֶּרֶחַמָא, אֵיצְטְרִיךְ - אַף
 45 שְׂאֵת הַקֶּל וְחֹמֶר יֵשׁ לְדָחוּת, מִכָּל מְקוֹם צְרִיךְ אֵת הַפְּסוּק 'בְּשֵׂדָה
 46 הַחֶרֶם' לְהוֹצִיא מִסְבָּרָא אַחֲרָת, סְלֵקָא דְעֵתָךְ אֲמִינָא - לְפִי שְׂטוּרִים
 47 הֵינֵנו לּוֹמֵר, הוֹאִיל וְכָתִיב לְגַבֵּי כְּהֵן הַמְבִיא קֶרְבָּנוֹת שְׂלוֹ (בְּמִדְבָר ה'
 48 וְאִישׁ אֵת קֶדְשׁוֹ לֹא יִהְיֶה, וְדִרְשׁוּהוּ בְּבְרִייתָא (ב"ק קט): לְלַמֵּד
 49 שְׂכֵהֵן בָּא וּמְקַרְבִּים קֶרְבָּנֵיהֶן כְּכֹל עֵת שִׁירְצָה, וְהוּא עֲצָמוֹ נוֹטֵל אֵת
 50 הָעוֹר וְאוֹכֵל אֵת הַבֶּשֶׂר, וְאֵין צְרִיךְ לִתֵּן כְּלוֹם לְכֹהֵנֵי הַמְשָׁמֵר, הָא
 51 נִמְי כִּי קֶדְשׁוֹ דְמֵינָא - אַף זֶה שֶׁהִקְדִּישׁ שְׂדֵה הַחֶרֶם שְׂהִיתָה שְׂלוֹ, הֲרִי
 52 זֶה דּוּמָה לְקֶרְבָּנוֹת שְׂלוֹ, וְהוּא לְבָדוֹ יִקְבְּלָנָה מִיַּד הַקְדֵּשׁ, לְכַךְ מִלְמַדְנָה
 53 הַכְּתוּב שֶׁמֵתְחַלֶּקֶת בְּשׂוּהוֹ בֵּין כָּל הַכֹּהֲנִים.
 54 שׂוֹאֵלֵת הַגְּמָרָא: מִי דְמֵי - וְכִי דוּמִים שְׂדֵה הַחֶרֶם לְקֶרְבָּנוֹת שְׂלוֹ,
 55 קֶדְשֵׁי לָאוּ בְּרִשְׁוֹתוֹ - קֶרְבָּנֵיהֶן שְׂאוּכָה בְּהֵן לֹא מִחַמַּת בְּקִרְשׁוֹתוֹ הֵן,
 56 שְׂהֵרִי קִרְשֵׁי גְבוּהָ הֵן, אֲלָא שְׂהוּא זֹכֵר בְּהֵן מְשֻׁלְחֵן גְּבוּהָ שְׂבֵר
 57 עֲבוּדְתוֹ, הֲכֵא בְּרִשְׁוֹתוֹ - אֲבָל שְׂדֵה הַחֶרֶם שֶׁהִקְדִּישׁ מִכָּח מַה
 58 שֶׁמְרִשְׁוֹתוֹ בָּאָה לְרִשְׁוֹת הַקְדֵּשׁ בָּא לִזְכוֹת בְּדָה, וּמִנֵּן לָנוּ לּוֹמֵר שְׂאֵכֵן
 59 כֵּךְ הוּא. מֵיִשְׁבֵּת הַגְּמָרָא: אָלָא אָמַר רַבִּי נַחֲמָן, אֵיצְטְרִיךְ - צְרִיךְ אֵת
 60 הַפְּסוּק 'בְּשֵׂדָה הַחֶרֶם' לְהוֹצִיא מִסְבָּרָא אַחֲרָת, סְלֵקָא דְעֵתָךְ אֲמִינָא
 61 - לְפִי שְׂטוּרִים הֵינֵנו לּוֹמֵר, הוֹאִיל וְכָתִיב בְּנַחֲלַת הַלְוִיִּם (וְיִקְרָא כֹה
 62 לֹד) 'וְשֵׂדָה מִגְרֵשׁ עֲרִיקָם לֹא יִמְכֹּר כִּי אַחוּהָ עוֹלָם הוּא לְהֵם',
 63 שֶׁהַכּוֹנֵה שְׂלוֹי יִכּוֹל לְגַאוֹל אֵת שְׂדֵהוֹ מִיַּד הַקְדֵּשׁ לְעוֹלָם, הָא נִמְי
 64 אַחוּהָ הֵיא - אַף שְׂדֵה שְׂבָאָה לִיד כְּהֵן בְּחָרֵם נַחֲשֵׁבֵת כְּאַחוּהָ
 65 שְׂיוֹכֵל לְגוֹאֲלָה לְעוֹלָם, קָא מְשָׁמַע לָן הַכְּתוּב 'בְּשֵׂדָה הַחֶרֶם לִפְנֵן
 66 תְּהִיָּה אַחוּהָ' שְׂדֵה הַחֶרֶם הוֹקֵשָׁה לְמַה אַחוּתוֹ שְׂרוּצָתָה
 67 בְּיוֹבֵל וּמֵתְחַלֶּקֶת לְכָל הַכֹּהֲנִים בְּשׂוּהוֹ, וְמַה שְׂנִאֵמַר בְּנַחֲלַת הַלְוִיִּם
 68 שִׁישׁ לֵה גְאוֹלֵת עוֹלָם, אַחוּהָ אֵין - נַחֲלָה שְׂהִיתָה שֶׁל הַלְוִי
 69 מִחֻלּוֹקֵת הָאֶרֶץ אֲכָן נִגְאֵלֵת לְעוֹלָם, אֲבָל חֶרְמוֹ לֹא - בְּשֵׂדָה שֶׁל
 70 הַכְּהֵן שְׂבָאָה לְרִשְׁוֹתוֹ עַל יַדִּי חֶרֶם הַיִּשְׂרָאֵל, אֵינָה נִגְאֵלֵת לְעוֹלָם.

1 הֵן וּמְגִרְשֵׁיהֶן - עֵיר מוֹקֵפֶת חוּמָה וּמְגִרְשֵׁיהָ. שׂוֹאֵלֵת הַגְּמָרָא: הֵן
 2 וּמְגִרְשֵׁיהֶן הֲרִי לְמִסְתַּרְיָנְהוּ קְרִימֵי - כִּיּוֹן שְׂאֵין לְעִשׂוֹת אֵת עֵרִי
 3 הַלְוִיִּם מוֹקֵפֶת חוּמָה, הֲרִי עוֹמֵדֵת הַחוּמָה לְהִסְתַּר, וְלֹא יִתְכֵן
 4 לְהַחֲשִׁיב אֵת הָעֵיר לְמוֹקֵפֶת חוּמָה, וּמִדּוּעַ הוֹצֵרֶךְ הַפְּסוּק לְמַעַט אֹפֶן
 5 זֶה שְׂלֹא יִנְהַג בּוֹ דִּין עֵרִי חוּמָה. מֵיִשְׁבֵּת הַגְּמָרָא: אָמַר רַבִּי אֲשִׁי,
 6 אֵיצְטְרִיךְ - הוֹצֵרֶךְ הַכְּתוּב 'גְאוֹלֵת עוֹלָם תְּהִיָּה לְלוֹיִם' לְלַמֵּד עַל בְּתִי
 7 הַלְוִיִּם שְׂבַעֵיר חוּמָה שְׂאֵין דֵּינֵם כְּשֶׁל יִשְׂרָאֵל, דְּסְלֵקָא דְעֵתָךְ אֲמִינָא
 8 - מִפְּנֵי שְׂטוּר הַיִּתִּי לּוֹמֵר, אֲדִמְסַתְרִי מִסְתַּתְרִי - שְׂעַד סִיסְתֵּרוֹ
 9 אוֹתָם, אִי מִיּוֹדְפֵנִי לִיחְלַפְּנוּ - אִם נִמְכְרוּ יִחְלְטוּ לְלוֹקֵךְ כְּדִין 'בְּתִי עֵרִי
 10 חוּמָה' שֶׁל יִשְׂרָאֵל, קָא מְשָׁמַע לָן הַפְּסוּק שְׂנִגְאֵלֵין לְעוֹלָם.
 11 הַגְּמָרָא מְבִיאָה בְּרִייתָא הַדְּנָה בְּשֵׂדָה שֶׁהַחֲרִים יִשְׂרָאֵל לְכֹהֲנִים,
 12 וְהַכְּהֵן הַקְדִּישָׁה, הָאֵם כְּאִשֶׁר יוֹצֵאת בְּיוֹבֵל יִכּוֹל כְּהֵן זֶה לִזְכוֹת בְּכוֹלָה:
 13 תִּנְנוּ רַבְּנֵן בְּבְרִייתָא, נִאֵמַר בְּכָתוּב לְגַבֵּי מְקַדִּישׁ שְׂדֵהוֹ וּגְאֵלָה אַחַר
 14 (וְיִקְרָא כֹה נָא) 'וְהִיָּה הַשְּׂדֵה בְּצֵאתוֹ בְּיַבֵּל קֶדֶשׁ לְה' בְּשֵׂדָה הַחֶרֶם
 15 לְפִנֵּן תְּהִיָּה אַחוּהָ', וְהֵינֵנו שֶׁהַשְּׂדֵה יוֹצֵאת בְּיוֹבֵל מִרְשׁוֹת הַפּוּדָה
 16 וּמֵתְחַלֶּקֶת לְכֹהֲנִים. שׂוֹאֵלֵת הַבְּרִייתָא: מַה תְּלַמֵּד לּוֹמֵר - מַה
 17 מִלְמַדְנָה הַכְּתוּב 'בְּשֵׂדָה הַחֶרֶם', וְכִי מַה נּוֹסֵף בְּדִמְיוֹן לְשֵׂדָה הַחֶרֶם
 18 שְׂלֹא הִיָּה דִי בְמַה שְׂנִאֵמַר 'לְפִנֵּן תְּהִיָּה אַחוּהָ'. מֵיִשְׁבֵּת הַבְּרִייתָא:
 19 נִצְרָךְ הוּא הִיקֵשׁ זֶה לְשֵׂדָה הַחֶרֶם, שֶׁכֵּן יֵשׁ לָנוּ לְבַרְר, מְנִין לְבָהֵן
 20 שְׂהִקְדִּישׁ שְׂדֵה חֶרְמוֹ - כְּהֵן שֶׁהִקְדִּישׁ שְׂדֵה שְׂבָאָה לְחַלְקוֹ עַל יַד
 21 יִשְׂרָאֵל שְׂאֵמַר עֲלֵיהָ הֲרִי זֶה חֶרֶם, שְׂלֹא יִאֵמַר הַכְּהֵן, הוֹאִיל יוֹצֵא
 22 שְׂדֵה זֶה לְכֹהֲנִים בְּיוֹבֵל, וְהֲרִי הִיא עֵתָה תַּחַת יְדֵי יוֹתֵר מִשָּׁל אַחֲרִים,
 23 תְּהֵא שְׂלֵי - תְּצַא בְּיוֹבֵל לְרִשְׁוֹתֵי בְּלִבְדוֹ וְלֹא יִהְיֶה לְשָׂאֵר הַכֹּהֲנִים חֵלֶק
 24 בָּהּ, וְדִין הוּא - וְהַסְבָּרָא נוֹתֵנֵת מִקַּל וְחֹמֶר שֶׁכֵּךְ צְרִיךְ לְהִיָּת, שְׂהֵרִי
 25 אִם בְּשָׁל אַחֲרָיִם אֲנִי זֹכֵר יָחַד עִם שְׂאֵר הַכֹּהֲנִים, בְּשָׁל עֲצָמָי -
 26 בְּשֵׂדָה שְׂבָאָה לְרִשְׁוֹת הַקְדֵּשׁ מִמְּנֵי, לֹא כֹל שְׂבָן שְׂאוּכָה בָּהּ לְבָדִי,
 27 תְּלַמֵּד לּוֹמֵר 'וְהִיָּה הַשְּׂדֵה בְּצֵאתוֹ בְּיוֹבֵל קֶדֶשׁ לְה' בְּשֵׂדָה הַחֶרֶם',
 28 וּפְסוּק זֶה צְרִיךְ בִּיאוֹר, וְכִי מַה לְמַדְנָה מִשְׂדֵה הַחֶרֶם לְשֵׂדָה אַחוּהָ,
 29 מְעַתָּה יֵשׁ לָנוּ לּוֹמֵר שְׂהֵרִי זֶה בָּא לְלַמֵּד וְנִמְצָא לְמַד - עַל אַף
 30 שֶׁנִּכְתַּב כְּמִלְמַד עַל שְׂדֵה אַחוּהָ אֵינוֹ אֲלָא לְמַד הַיִּמְנָה, בְּכַךְ שֶׁמְקִישׁ
 31 שְׂדֵה חֶרְמוֹ לְשֵׂדָה אַחוּהָ שְׂלֵי יִשְׂרָאֵל, לְלַמֵּד הַיִּמְנָה מַה - כִּשֶׁם
 32 שֶׁשְׂדֵה אַחוּהָ שְׂלֵי יִשְׂרָאֵל שְׂפִרְאָה אַחַד מִן הַכֹּהֲנִים מִהַקְדֵּשׁ, בְּבוּא
 33 הַיּוֹבֵל הֲרִי זֶה יוֹצֵא מִתַּחַת יְדֵי וּמֵתְחַלֶּקֶת לְכֹהֲנִים כּוֹלֵם בְּשׂוּהוֹ,
 34 וְכִמוֹ שֶׁשִּׁנֵּנוּ לְעֵיל (כֹּה). אַף שְׂדֵה חֶרְמוֹ שֶׁהִגִּיעַ לִיד כְּהֵן וְהִקְדִּישָׁה,
 35 הֲרִי הַשְּׂדֵה יוֹצֵא מִתַּחַת יְדֵי שֶׁל הַכְּהֵן שֶׁהִקְדִּישָׁה, וּמֵתְחַלֶּקֶת גַּם

הדרן עלך המובר שדהו וסליקא לה מסכת ערכין

המשך ביאור למס' ערכין ליום שלישי עמ' א

17 הַחוּמָה הִיא סְבִיב כָּל הָעֵיר, פְּרַט לְמַבְרִיָּה שְׂיַמָּה חוּמָתָה - שְׂהִיא
 18 מוֹקֵפֶת חוּמָה רַק מְשַׁלֵּשׁ רַחוּתֶיהָ וְאֵילוֹ בְּרוּחַ הַרְבִּיעִית הֵים מְקִיף
 19 אוֹתָהּ. רַבִּי אֲלֵיעֶזֶר פְּרִי יוֹסִי אָמַר, נִאֵמַר בְּכָתוּב 'וְקָם הַבַּיִת אֲשֶׁר
 20 בְּעֵיר אֲשֶׁר לֹא חוּמָה', וְכִיּוֹן שְׂתִיבֵת 'לֹא' כְּתוּבָה בּוֹא"וּ וּבִאֲלֻף, יֵשׁ
 21 לְדוֹרֶשָׁה בְּשֵׁנֵי הַמְשַׁמְעוּיּוֹת, שְׂאֵף שֶׁמְשַׁמְעוֹת הַפֶּשֶׁט הוּא שִׁישׁ לֹא
 22 חוּמָה, מִכָּל מְקוֹם כִּיּוֹן שְׂכָתוּב גַּם 'לֹא' בִּאֲלֻף, יֵשׁ לְדַרוֹשׁ שְׂאֵף עַל
 23 פִּי שְׂאֵין לֹא עֲבָשִׂיו חוּמָה וְהִיָּה לֹא קוֹדֵם לְבֵן מֵימֹת יְהוֹשֻׁעַ, נִידוֹן
 24 כְּעֵיר מוֹקֵפֶת חוּמָה.
 25 שְׂנִינוּ בְּמִשְׁנָה: וְאֵילוֹ הֵן בְּתֵי עֵרֵי חוּמָה כו' כְּגוֹן קִצְרָה הַיִּשְׁנָה שֶׁל
 26 צִיפּוּרִי, וְחֻקְרָה שֶׁל גּוֹשׁ חֵלֶב, וְיוֹדֶפֶת הַיִּשְׁנָה, וּגְמִלָּא וְגִדּוּד וְחִדִּיד
 27 וְאוֹנָה וְיִירוּשָׁלַיִם, וְכֵן כִּיּוֹצֵא בְּהֵן. הַגְּמָרָא מְבִיאָה בְּרִייתָא שְׂמוֹנָה עוֹד
 28 עֵרִים שֶׁהֵם מוֹקֵפֶת חוּמָה מֵימֹת יְהוֹשֻׁעַ בֵּן נוּן: תִּנְנָא בְּבְרִייתָא, הָעֵיר
 29 נְמִלָּא שְׂבַגְלִיל, וְכֵן הָעֵיר גְּדוּד שְׂפַעְבֵּר תִּיְרֵדָן, וְכֵן הָעֵרִים תְּחִיד
 30 וְאוֹנָה וְיִירוּשָׁלַיִם שְׂבִיתוּדָה, כָּל אֵלוֹ עֵרִים מוֹקֵפֶת חוּמָה מֵימֹת
 31 יְהוֹשֻׁעַ בֵּן נוּן. שׂוֹאֵלֵת הַגְּמָרָא: מַאי קָאֵמַר - מַה הִיא כּוּונַת
 32 הַבְּרִייתָא, וְכִי אֵין עוֹד עֵרִים מוֹקֵפֶת חוּמָה אֲלָא הֵם, הֲלֹא יֵשׁ עַל כָּל
 33 פְּנִים אֵת הָעֵרִים הַמְנוּיּוֹת בְּמִשְׁנָה שְׂלֹא נִמְנָו כָּאֵן.

1 הַמְשַׁנָּה מוֹנָה שְׂמוֹת עֵרִים מוֹקֵפֶת חוּמָה מֵימֹת יְהוֹשֻׁעַ בֵּן נוּן: כְּגוֹן
 2 הָעֵיר קִצְרָה הַיִּשְׁנָה שְׂלֵי צִיפּוּרִי - הַסְמוּכָה לְעֵיר צִיפּוּרִי, וְהָעֵיר
 3 חֻקְרָה שְׂלֵי גּוֹשׁ חֵלֶב - הַסְמוּכָה לְעֵיר גּוֹשׁ חֵלֶב, וְיוֹדֶפֶת הַיִּשְׁנָה,
 4 וְנְמִלָּא, וְגְדוּד, וְתִיְרֵדָה, וְאוֹנָה, וְעֵיר שְׂשִׁמָּה יְרוּשָׁלַיִם, וְכֵן כִּיּוֹצֵא
 5 כְּהֵן יִשְׁדוּעַ שְׂהֵן מוֹקֵפֶת חוּמָה מֵימֹת יְהוֹשֻׁעַ בֵּן נוּן, הֲרִי הֵן עֵרֵי חוּמָה
 6 וְנוֹהַג בְּבִתְהֵם דִּין בְּתִי עֵרִי חוּמָה.

גמרא

8 שְׂנִינוּ בְּמִשְׁנָה שְׂעֵיר שְׂגִיטוּתָה הֵן חוּמָתָה אֵינָה נִידוֹנֵת כְּעֵיר מוֹקֵפֶת
 9 חוּמָה, הַגְּמָרָא מְבִיאָה בְּרִייתָא לְבִאֵר אֵת מְקוֹר הַדִּין: תִּנְנוּ רַבְּנֵן, נִאֵמַר
 10 בְּתוֹרָה בְּדִין מְכִירַת בֵּית בַּעֵיר מוֹקֵפֶת חוּמָה (וְיִקְרָא כֹה ל) 'וְאִם לֹא
 11 יִגְאֵל עַד מְלֵאת לֹא שְׁנָה תְּמִימָה וְקָם הַבַּיִת אֲשֶׁר בְּעֵיר אֲשֶׁר לוֹ חֻמָּה
 12 לְצִמְיִתָּה לְקַנְהָ אֹתוֹ, וְדוֹרֶשִׁים 'חֻמָּה', שִׁישׁ לֵה חוּמָה בְּפִנֵי עֲצָמָה,
 13 וְלֹא שׂוֹר אֲיֹנֵר - חוּמָת גִּגְוֹת, כְּלוּמֹר, חוּמָה הַמּוֹרַכְבַּת מִגְּגוֹת הַבָּתִּים
 14 הַסְמוּכִים זֶה לְזֶה. עוֹד נִאֵמַר שֶׁם לְגַבֵּי מְכִירַת בֵּית בַּעֵיר שְׂאֵינָה
 15 מוֹקֵפֶת חוּמָה (שֶׁם כֹּה לֹא) 'וְבִתֵּי הַחֲצִיצִים אֲשֶׁר אֵין לָהֶם חֻמָּה סְבִיב
 16 עַל שְׂדֵה הָאֶרֶץ יִחְשָׁב', שֶׁמְשַׁמְעַ שְׂעֵיר מוֹקֵפֶת חוּמָה הֵינֵנו רַק כְּאִשֶׁר